

# बृहन्मुंबई महानगरपालिका

## कामगार विभाग

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेतील प्रमुख कामगार अधिकारी यांच्या आस्थापनेवरील 'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी' या संवर्गातील रिक्त असलेली 05 पदे सरळसेवेने भरण्याबाबत मान. महानगरपालिका आयुक्त यांची क्र.एमजीसी/एफ/8094 दि.14.10.2025 अन्वये मंजूरी प्राप्त झालेली आहे. सदर पदासाठी आवश्यक असलेली अर्हता/पात्रता धारण करीत असलेल्या इच्छुक उमेदवारांकडून ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज मागविण्यात येत असून, उमेदवारांनी [https://portal.mcgm.gov.in/for\\_prospects/Recruitment/Chief Labour Officer](https://portal.mcgm.gov.in/for_prospects/Recruitment/Chief_Labour_Officer) या टॅब मधील लिंकवरून अर्ज सादर करावेत.

उमेदवारांनी स्वतः खात्री करावयाची आहे की, ते अर्ज करीत असलेल्या पदासाठी विहित अर्हता/अटीची पूर्तता करीत असून सदर पदाकरिता ते पात्र आहेत. अर्ज करण्यासाठी उमेदवाराकडे नित्य वापरात असेल असा वैध ई-मेल आयडी आणि भ्रमणध्वनी क्रमांक असणे आवश्यक आहे. भरती प्रक्रिया परीक्षेचे प्रवेशपत्र आणि इतर माहिती उमेदवाराच्या ई-मेलवर देण्यात येणार असल्याने भरती प्रक्रियेच्या पूर्ण कालावधीमध्ये सदर ई-मेल आयडी, भ्रमणध्वनी क्रमांक वैध राहणे आवश्यक आहे.

सरळसेवा पद्धतीने भरावयाच्या 'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी' या संवर्गातील पदांचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

पदाचे नाव- 'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी (वर्ग-ब)

वेतनश्रेणी (सुधारित)- M-25 (Pay Matrix) रु.44900-142400 भरावयाच्या रिक्त पदांची संख्या- 05

(1) सरळसेवा पद्धतीने 'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी' या संवर्गाची भरावयाची रिक्त पदे.

तक्ता 'अ'

| अ. क्र. | तपशील        | अ.जा | अ.ज | वि.जा.(अ) | भ.ज.(ब) | भ.ज.(क) | भ.ज.(ड) | वि.मा.प्र. | इ.मा.व. | साशैमाप्र | आदुघ | खुला | एकूण |
|---------|--------------|------|-----|-----------|---------|---------|---------|------------|---------|-----------|------|------|------|
| 1       | भरावयाची पदे | -    | 1   | -         | -       | -       | -       | -          | 1       | 1         | - ★  | 2    | 5    |

★ साशैमाप्र प्रवर्गाचा उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर पद आदुघ प्रवर्गातून भरण्यात येईल.

तक्ता 'ब'

### सामाजिक व समांतर आरक्षण

| तपशील       | अ.जा | अ.ज | वि.जा.(अ) | भ.ज.(ब) | भ.ज.(क) | भ.ज.(ड) | वि.मा.प्र. | इ.मा.व. | साशैमाप्र | आदुघ | खुला | एकूण |
|-------------|------|-----|-----------|---------|---------|---------|------------|---------|-----------|------|------|------|
| सर्वसाधारण  | -    | 1   | -         | -       | -       | -       | -          | 1       | 1         | -    | 1    | 4    |
| महिला 30%   | -    | -   | -         | -       | -       | -       | -          | -       | -         | -    | 1    | 1    |
| खेळाडू 5%   | -    | -   | -         | -       | -       | -       | -          | -       | -         | -    | -    | -    |
| एकूण        | -    | 1   | -         | -       | -       | -       | -          | 1       | 1         | -    | 2    | 5    |
| अनाथ 1%     | -    |     |           |         |         |         |            |         |           |      |      |      |
| दिव्यांग 4% | 1    |     |           |         |         |         |            |         |           |      |      |      |

दि.३१ जुलै २०२५ रोजीच्या शासन निर्णयातील मुद्दा क्र.४ अन्वये सदर संवर्गात दिव्यांगांकरिता किमान १ ते कमाल २५ पदांवर १ पद आरक्षित होत आहे. त्यानुसार दिव्यांग प्रकार अ) अंध/अल्पदृष्टीयांतून पद आरक्षित होईल

दिव्यांग उमेदवारांना खालील नमूद दिव्यांग पदसुनिश्चितीनुसार शारिरीक क्षमता, दिव्यांगत्वाचे प्रकार व कामाचे स्वरूप विचारात घेऊन ते ज्या प्रवर्गात मोडत असतील त्या प्रवर्गातून अर्ज करू शकतील. पात्र झालेल्या दिव्यांग उमेदवारास त्या प्रवर्गातील इतर सर्वसाधारण उमेदवारांप्रमाणे सर्व अटी व शर्ती लागू राहतील. दिव्यांग प्रवर्गाचा उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर पद त्या प्रवर्गाच्या उपलब्ध रिक्त पदावर भरण्यात येईल. उपरोक्त रिक्त पदांचे परिगणन व दिव्यांग आरक्षणांतर्गत पद भरावयाची कार्यवाही शासन निर्णय क्र.दिव्यांग २०२५/प्र.क्र.६७/आरक्षण-१ दि.३१.०७.२०२५ व परिपत्रक क्र.एमबीसी/०९०५ दि.२४.११.२०२५ अन्वये करण्यात येईल.

### दिव्यांग पदसुनिश्चिती

| अ. क्र.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | पदनाम                           | शारिरीक क्षमता                                                                                                                                                                                                                         | दिव्यांगत्वाचा प्रकार                                                                                                                                           | कामाचे स्वरूप                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी | S-Sitting(बसणे)<br>ST-Standing (उभे रहाणे)<br>W-Walking (चालणे)<br>RW-Reading & Writing (वाचणे व लिहिणे)<br>SE-Seeing (पहाणे)<br>H- Hearing (ऐकणे)<br>C-Communication(संवाद साधणे)<br>MF-Manipulation by Fingers (बोटांची हालचाल करणे) | a) B,LV<br>b) D,HH<br>c)OA,BA,<br>OL,BL,OAL,<br>CP,LC,DW,<br>AAV,Mdy<br>d) SLD,MI<br>e)MD<br>Involving (a) to (d) above<br>एकापेक्षा जास्त प्रकारचे दिव्यांगत्व | महानगरपालिका प्रशासन व कामगार यांच्यामध्ये शांततेचे व सौदार्हाचे संबंध प्रस्थापित करणे, उभयता मधील तक्रारीचे निवारण करणे. लवाद, न्याय प्रकरणे, समेट प्रकरणे निकाली काढण्याचे कामकाज, कामगार संबंधातील महानगरपालिका धोरण तयार करणे, अनुकंपा/वारसाहक्क प्रकरणांची पडताळणी करणे, निरनिराळ्या संघटनांच्या सभेत चर्चिलेल्या प्रकरणांचा पाठपुरावा, पदोन्नती समिती, तक्रार निवारण समिती, व कामगार/कर्मचा-यांचे वैयक्तिक आणि एकत्रित गा-हाण्यांची दखल घेणे, माहितीचा अधिकारांतर्गत आलेले अर्ज निकाली काढणे. कल्याण केंद्रांचे पर्यवेक्षण करणे, उपहारगृहाबाबतची प्रकरणे, कामगार सुट्टीसंबंधातील धोरण ठरविणे, संपकाळात निष्पक्ष वर्तणूक राखणे, शांतता पूर्वक वाटाघाटी करण्यास मदत करणे. |
| B- Blind अंध, LV- Low Vision अल्पदृष्टी, D- Deaf कर्णबधीर, HH- Hard to Hearing ऐकू येण्यातील दुर्बलता, OA- One Arm एक हात अंधू, BA- Both Arm दोन्ही हात अंधू, OL- One Leg एक पाय अंधू, BL- Both Leg दोन्ही पाय अंधू, OAL-One Arm One Leg एक हात एक पाय अंधू, CP- Cerebral Palsy मेंदूचा पक्षघात, LC- Leprosy Cured कुष्ठरोग, Dw- Dwarfism शारिरीक वाढ खुंटणे, AAV- Acid Attack Victim आम्ल हल्लाग्रस्त, Mdy- Muscular Dystrophy स्नायू विकृती, SLD- Specific Learning Disability विशिष्ट शिक्षण अक्षमता, MI- Mental Illness मानसिक आजार, MD Involving (a) to (d) above एकापेक्षा जास्त प्रकारचे दिव्यांगत्व |                                 |                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

परिपत्रक क्र.एमबीसी/3976 दि.10.04.2024 सोबतचा शासन परिपत्रक क्र.दिव्यांग-2019/प्र.क्र.251/दि.क.2 दि.29.02.2024 मधील निर्देशानुसार Locomotor Disability या अस्थिव्यंग प्रकारामध्ये Spinal Deformity (SD) and Spinal Injury (SI) without any associated neurological/limb dysfunction हा स्वतंत्र उपप्रकाराचा समाविष्ट करण्यात आलेला आहे. त्यानुसार शासन सेवेतील जी पदे अस्थिव्यंग (Locomotor Disability) प्रवर्गांतर्गत OA, OL, OAL, BLOA व BLA या दिव्यांग प्रवर्गांसाठी सुनिश्चित करण्यात आलेली आहेत, अशी सर्व पदे Spinal Deformity (SD) and Spinal Injury (SI) without any associated neurological/limb dysfunction या स्वतंत्र उपप्रकारांसाठी सुद्धा सुनिश्चित राहतील.

- सरळसेवा भरतीसाठी जाहीर केलेल्या रिक्त पदांच्या संख्येत वाढ किंवा घट होण्याची शक्यता आहे.
- रिक्त पदांच्या संख्येत बदल करण्याबाबत तसेच सामाजिक व समांतर आरक्षण बदलण्याचे अधिकार किंवा भरती प्रक्रिया अंशतः किंवा पूर्णतः रद्द करण्याचे अधिकार बृहन्मुंबई महानगरपालिका आयुक्त यांना राहतील याबाबत कोणालाही कोणताही वाद उपस्थित करता येणार नाही.
- सामाजिक व अन्य समांतर आरक्षणाची पदे भरण्यासाठी शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयाप्रमाणे कार्यवाही केली जाईल.
- दिव्यांग उमेदवारांनी सदर पदाची कर्तव्ये, जबाबदारी, अपेक्षित शारिरीक क्षमता / पात्रता याबाबतची अपेक्षा दर्शविणारी माहिती संदर्भित करून त्याप्रमाणे अर्ज करणे आवश्यक आहे.
- दिव्यांग सुनिश्चितीनुसार दिव्यांग पद आरक्षित होत आहे. दिव्यांग उमेदवार त्यांच्या स्वतःचा जात प्रवर्गाकरिता आरक्षित असलेल्या प्रवर्गातून किंवा अराखीव (खुला) प्रवर्गातून अर्ज करू शकतात व ते सर्वसाधारण उमेदवारांप्रमाणे गुणवत्तेनुसार निवडीस पात्र ठरू शकतात. निवड/ नियुक्तीस पात्र ठरलेल्या दिव्यांग उमेदवारांना सर्वसाधारण उमेदवारांना लागू होणा-या अटी/शर्ती लागू होतील.
- निवडीस पात्र होणा-या दिव्यांग उमेदवारांचे शासकीय सक्षम प्राधिका-यांकडून किमान 40 टक्के दिव्यांगत्व असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र तसेच दिव्यांग असल्याबाबत महापालिकेच्या वैद्यकीय मंडळाकडून तपासणी करून घेण्यासाठी अनुक्रमे परिपत्रक क्र.एमबीसी/3051 दि.22.01.2023 आणि परिपत्रक क्र.साप्रवि/एफजीआर/36 दि.21.12.2009 नुसार कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. सदर दिव्यांग कर्मचा-यांकडे शासन निर्णय क्र.अप्रवि-2018/प्र.क्र.46/आरोग्य-6 दि.14.09.2018 व क्र.दिव्यांग-2024/प्र.क्र.86/दि.क.2 दि.27.06.2024 नुसार दिव्यांगत्वाचे Unique Disability Identity Card (UDID) प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल.
- अराखीव (खुला) उमेदवारांकरिता विहित केलेल्या वयोमर्यादा तसेच इतर पात्रता विषयक निकषांसंदर्भातील अटीची पूर्तता करणा-या सर्व उमेदवारांचा (मागासवर्गीय उमेदवारांसह) अराखीव (खुला) सर्वसाधारण पदावरील शिफारशीकरिता विचार होत असल्याने, सर्व आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांनी त्यांच्या प्रवर्गासाठी पद आरक्षित/ उपलब्ध नसले तरी, अर्जामध्ये त्यांच्या मूळ प्रवर्गासंदर्भातील माहिती अचूकपणे नमूद करणे आवश्यक आहे.

## **(2) दिव्यांग उमेदवारांकरिता सूचना.**

### **लेखनिक वापरणाऱ्या दिव्यांग व्यक्तींकरिता मार्गदर्शक सूचना :-**

महाराष्ट्र शासन, दिव्यांग कल्याण विभाग, शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग 2019/प्र.क्र.200/दि.क.2, दि. 01.08.2025 मधील निर्देशानुसार, लिहिण्यासाठी सक्षम नसलेल्या दिव्यांग व्यक्तींना त्यांच्या मागणीप्रमाणे परीक्षेसाठी लेखनीक व इतर सोयी सवलती उपलब्ध करून देण्यात येतील. दिव्यांग हक्क अधिनियम, 2016 मधील कलम 2(आर) अन्वये लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेल्या ज्या दिव्यांग व्यक्तींना लिखाण करताना अडचणी/मर्यादा येतात, त्याचप्रमाणे ज्यांची लेखनाची गती कमी आहे अशा दिव्यांग व्यक्तींनी त्यांची इच्छा असल्यास, स्वतःच्या स्तरावर लेखनिकाची व्यवस्था करणे आवश्यक राहिल. सदर दिव्यांग व्यक्तीस लिखाण करण्यास शारीरिक मर्यादा आहेत व त्याच्या वतीने परीक्षा देण्यासाठी लेखनीकाची आवश्यकता आहे, अशा आशयाचे शासकीय रुग्णालयातील मुख्य वैद्यकीय अधिकारी/जिल्हा शल्य चिकित्सक/वैद्यकीय अधिक्षक यांनी प्रमाणीत केलेल्या विहित नमुन्यातील (Appendix-I) प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर लेखनिकाची सुविधा घेण्यास पात्र होईल. तसेच अंधत्व/शारीरिक दिव्यांगत्व (दोन्ही हात बाधित असलेले/दोन्ही हात नसलेले)/मेंदूचा पक्षाघात या दिव्यांगांच्या प्रकारांमधील लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांगत्व असलेल्या परिक्षार्थींना त्यांची इच्छा असल्यास लेखनीक यांची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात यावी. या वर्गवारीमधील दिव्यांग परिक्षार्थींना शासकीय रुग्णालयातील मुख्य वैद्यकीय अधिकारी/जिल्हा शल्य चिकित्सक/वैद्यकीय अधिक्षक

यांनी प्रमाणित केलेले विहित नमुन्यातील (Appendix-I) प्रमाणपत्र सादर करण्याची आवश्यकता नाही. तसेच कलम २ (एस) मधील व्याख्येनुसार दिव्यांगत्व असलेली व्यक्तीने लेखनिक यांची सुविधा उपलब्ध करून घेण्यासाठी केंद्र शासनाच्या दिनांक १० ऑगस्ट २०२२ च्या कार्यालयीन जापनातील परिच्छेद ३ (सी) मध्ये नमूद विहित नमुन्यातील (Appendix-II) प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

दिव्यांगाचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवाराने निवड प्रक्रियेदरम्यान सक्षम प्राधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच, दिव्यांग प्रमाणपत्राबाबत महाराष्ट्र शासन, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र.अप्रवि-2018/प्र.क्र.46/आरोग्य-6 दि.14.09.2018 व शासन निर्णय क्र.दिव्यांग-2025/प्र.क्र.10/E-office No.1339020/कार्यासन-3 दि.09.10.2025 मधील निदेशानुसार, दिव्यांगत्व तपासणी, मुल्यमापन व प्रमाणपत्र वितरणासाठी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.

### **(3) लेखनिकाची मदत घेणाऱ्या उमेदवारांकरीता विशेष सूचना:-**

3.1 दिव्यांग उमेदवार प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्न वाचण्यास आणि / अथवा उत्तरे लिहिण्यास सक्षम नसल्याच्या कारणास्तव त्यास लेखनिकाची मदत अनुज्ञेय आहे. यास्तव, लेखनिकाने दिव्यांग उमेदवारास केवळ प्रश्न वाचण्यास तसेच उमेदवाराने उत्तर छायांकित करण्यास / लिहिण्यास मदत करणे अपेक्षित आहे.

3.2 लेखनिकाने प्रश्न वाचून दाखवल्यानंतर उमेदवाराने सांगितलेले उत्तरच विहित ठिकाणी छायांकित करणे/लिहिणे अपेक्षित आहे. उत्तराच्या निवडीबाबत लेखनिकाने कोणत्याही प्रकारे हस्तक्षेप / मार्गदर्शन / सूचना करू नये. तसेच परीक्षा यंत्रणेने प्रत्येकी ५ उमेदवारांकरीता (लेखनिकासह) एक समवेक्षक या प्रमाणात समवेक्षकाची नेमणूक करून उमेदवाराने सांगितलेले उत्तरच लेखनिकाने विहित ठिकाणी छायांकित / लिहिलेले आहे याची खातरजमा करावी. परीक्षा अधिक पारदर्शक होण्याच्या दृष्टीने परीक्षा यंत्रणेने शक्य असल्यास परीक्षा कक्षामध्ये सीसीटीव्ही / व्हिडीओ रेकॉर्डिंग यंत्रणा बसवावी.

3.3 लेखनिकाने परीक्षा कालावधीत प्रश्नोत्तराबाबत अथवा इतर कोणत्याही विषयी उमेदवारांशी चर्चा / गप्पा करू नयेत. तसेच इतर लेखनिक / उमेदवार यांच्याशी बोलू नये.

3.4 दिव्यांग उमेदवार व लेखनिक यांना परीक्षांचे सर्व नियम / सूचना जशाच्या तसे लागू असतील.

3.5 उमेदवाराने स्वतः व्यवस्था केलेल्या लेखनिकाच्या गैरवर्तनाची जबाबदारी संबंधीत उमेदवाराची राहिल. तसेच लेखनिक व उमेदवार यांच्यामधील संभाषणामुळे परीक्षेची शांतता कोणत्याही प्रकारे भंग होणार नाही अथवा इतर उमेदवारांची एकाग्रता भंग होणार नाही, याची दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधीत उमेदवाराची राहिल.

3.6 वेगवेगळ्या विषयाच्या प्रश्नपत्रिकेसाठी मुख्यत्वेकरून भाषाविषयक प्रश्नपत्रिकेसाठी वेगवेगळे लेखनिक नियुक्त करण्याची संबंधित दिव्यांगत्व असलेल्या परिक्षार्थी उमेदवारास परवानगी राहिल. तथापि एका विषयाकरिता एकच लेखनिक वापरता येईल.

3.7 परीक्षेचे माध्यम (उदा. सर्वसाधारण / संगणकाद्वारे / ठळक व मोठ्या अक्षरातील प्रती) स्विकारण्याचा पर्याय संबंधित लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांगत्व परिक्षार्थी उमेदवारास उपलब्ध करण्यात यावा. जेणेकरून परीक्षा यंत्रणेस सुलभरित्या तंत्रज्ञानाचा वापर करून प्रश्नपत्रिकेचे रुपांतर मोठ्या व ठळक अक्षरातील प्रतीमध्ये / ई-टेस्ट होईल.

3.8 ज्या परीक्षांसाठी ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज स्वीकारले जातात, त्या परीक्षांसाठी जर दिव्यांग परिक्षार्थी स्वतः लेखनिक इ. ची व्यवस्था करणार असेल तर परीक्षा यंत्रणेने संबंधित लेखनिकाबाबतची माहिती ऑनलाईन पद्धतीने भरण्याची सुविधा परिक्षार्थीस उपलब्ध करून द्यावी.

3.9 दिव्यांगत्व असलेल्या व्यक्तींना, तसेच लेखनिक वापरण्यास परवानगी देण्यात आलेल्या दिव्यांगत्व असलेल्या व्यक्तींना देण्यात येणारा सदरचा भरपाई वेळ हा प्रति तास वीस मिनिटे यापेक्षा कमी नसेल. दिव्यांगत्व असलेले जे परिक्षार्थी लेखनिक वापरण्याची सुविधा मिळण्यास उपरोक्त विहित केल्यानुसार पात्र असतील, अशा परिक्षार्थींना त्यांनी लेखनिकाची सुविधा घेतलेली नसली तरीसुद्धा तीन तासांच्या परीक्षेसाठी किमान एक तास अधिक याप्रमाणे भरपाई वेळ (Compensatory Time) देण्यात येईल. जर परीक्षेचा वेळ एक तासापेक्षा कमी असल्यास भरपाई वेळ हा त्या

प्रमाणात (pro-rata basis) देण्यात येईल. तथापि सदर वेळ हा पाच मिनिटांपेक्षा कमी नसेल व पाच मिनिटांच्या पटीत सदर वेळ देण्यात येईल.

3.10 परीक्षा यंत्रणेने लेखनिक यांची सुविधा उपलब्ध करून दिलेल्या प्रकरणी संबंधित लेखनिकाची शैक्षणिक पात्रता ही सदर परीक्षेकरीता निश्चित करण्यात आलेल्या किमान शैक्षणिक पात्रतेपेक्षा एका टप्प्याने कमी असणे आवश्यक राहिल.

3.11 शासकीय सक्षम प्राधिकाऱ्यांकडून किमान 40% दिव्यांगत्व असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर केलेल्या व दिव्यांग प्रवर्गातर्गत निवड झालेल्या उमेदवारांना बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या सामान्य प्रशासन विभागाचे परिपत्रक क्र.साप्रवि/एफजीआर/36 दि.21.12.2009 मधील निर्देशानुसार व दि. 09.10.2025 रोजीच्या दिव्यांग कल्याण विभागाच्या निर्देशानुसार बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या वैद्यकीय मंडळाकडे पाठविले जाईल व वैद्यकीय मंडळाच्या निर्णयाच्या अनुषंगाने नियुक्तीची कार्यवाही करण्यात येईल.

3.12 सदरची मार्गदर्शक तत्वे केंद्र / महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी जाहीर केलेल्या सूचनांनुसार / निर्णयानुसार असून, त्यामध्ये महाराष्ट्र शासनाने बदल केल्यास ते बदल लागू राहतील.

#### **(4) सामाजिक व समांतर आरक्षण -**

1. महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, 2001 आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशांनुसार मागासवर्गीयांचे आरक्षण लागू राहिल.
2. जातीच्या दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागासवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम -2000 मधील तरतुदी आणि यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी आदेश काढून विहित केलेल्या नमुन्यामध्ये सक्षम प्राधिका-याकडून प्रदान करण्यात आलेले जातीचे प्रमाणपत्र ग्राह्य धरण्यात येईल.
3. **महिला आरक्षण** हे शासन निर्णय व महिला व बाल कल्याण विभाग क्रं.82/2001/मेसेआ-2000/प्र.क्र.415/का-2 दि.25 मे 2001 मधील तरतुदीनुसार राहिल. तथापि, शासन निर्णय क्र.महिआ 2023/प्र.क्र.123/कार्या-2 दि.04.05.2023 रोजीच्या शासन निदेशांनुसार खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीकरिता गुणवत्तेच्या आधारावर पात्र ठरणा-या महिला उमेदवारांना नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र सादर करण्याची अट रद्द करण्यात आली असून सदर शासन निदेशांनुसार अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती वगळता अन्य मागास प्रवर्गातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीसाठी दावा करू इच्छिणा-या महिलांना त्या त्या मागास प्रवर्गासाठी इतर मागास व बहुजन कल्याण विभाग तसेच सामान्य प्रशासन विभागाकडून वेळोवेळी विहित करण्यात आल्याप्रमाणे नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. तथापि, सदर आरक्षणांतर्गत निवड झालेल्या महिला कर्मचा-यांच्या उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याच्या (नॉन-क्रिमीलेअर) प्रमाणपत्राची सत्यता पडताळणी संबंधित प्राधिकरणाकडून केल्यानंतर नियुक्ती करण्यात येईल.
4. शासन नियमाप्रमाणे **महिलांसाठी 30% इतके** समांतर आरक्षण ठेवण्यात येईल. तथापि, एखाद्या प्रवर्गात त्या प्रमाणात महिला उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर पदे त्या प्रवर्गाच्या पुरुष उमेदवारांमधून भरण्यात येतील.
5. अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती प्रवर्ग वगळता इतर सर्व मागास प्रवर्गाच्या सर्व उमेदवारांनी ते/त्या उन्नत व प्रगत गटामध्ये मोडत नसल्याबाबतचे (नॉन-क्रिमीलेअर) सक्षम प्राधिका-याचे नवीनतम प्रमाणपत्र अर्जासोबत सादर करणे बंधनकारक आहे. शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-2021/प्र.क्र.297/मावक दि.26.07.2022 अन्वये मागास प्रवर्गातून अर्ज करणा-या उमेदवारांच्या नॉन-क्रिमी लेअर प्रमाणपत्राची

पडताळणी करून वैध नॉन-क्रिमी लेअर प्रमाणपत्र धारकांचाच नियुक्तीसाठी विचार करण्यात येईल. परिपत्रक क्र.एमबीसी/9273 दि.10.04.2023 सोबतच्या दि.17.02.2023 रोजीच्या शासन शुद्धीपत्रक क्र.संकीर्ण-2023/प्र.क्र.76/मावक मधील निदेशान्वये देण्यात आलेल्या सुचनेनुसार त्या त्या वित्तीय वर्षाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहील.

6. अद्ययावत नॉन क्रिमिलेयर/आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकातील असल्याबाबतचा पुरावा म्हणून सक्षम प्रधिका-याने वितरीत केलेले व अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असलेले प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
7. शासन निर्णय क्र.समिती-2025/प्र.क्र.194/मावक दिनांक 04.12.2025 व शासन निर्णय क्र.संकीर्ण 2020/प्र.क्र.77 /कार्या-2 दि.29.07.2020 अन्वये प्राप्त शासन निदेशानुसार नॉन-क्रिमिलेयर प्रमाणपत्राची पडताळणी करण्यात येईल. परिपत्रक क्र.एमबीसी/5974 दि.08.07.2022 सोबतच्या दि.26.04.2022 रोजीच्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आलेल्या सुचनांनुसार मागास प्रवर्गातील उमेदवारांना नॉन-क्रिमिलेयर प्रमाणपत्राची विहित मुदतीत पडताळणी करणे आवश्यक राहील. परिपत्रक क्र.एमबीसी/ 9273 दि.10.04.2023 सोबतच्या दि.17.02.2023 रोजीच्या शासन शुद्धीपत्रकातील निदेशान्वये देण्यात आलेल्या सुचनेनुसार त्या त्या वित्तीय वर्षाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहील.
8. **सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग (SEBC)** उमेदवारांकरीता शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी 2024/ प्र.क्र.75/16-क दि.27.02.2024 अन्वये रिक्त पदांच्या 10 टक्के पदे उपलब्ध होत आहेत. तसेच शासन निर्णय क्र.बीसीसी 2024/प्र.क्र.75/आरक्षण-5 दि.28.06.2024 अन्वये सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास प्रवर्गाचा अधिनियम 2024 अन्वये जात प्रमाणपत्र व नॉन-क्रिमिलेयर प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहील. परिपत्रक क्र.एमबीसी/4499 दि.03.06.2024 सोबतचे शासनाचे पत्र क्र.संकीर्ण-2024/प्र.क्र.79/आरक्षण-5 दि.19.04.2024 अन्वये सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग (SEBC) अंतर्गत भरण्यात येणारी पदे जनहित याचिका क्र.30 of 24 व संलग्नित इतर याचिकांअंती अंतिम निर्णयाच्या अधिन राहून भरण्यात येतील.
9. **आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांच्या (EWS)** उमेदवारांकरीता शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक.राआधो- 4019/प्र.क्र.31/16-अ, दिनांक 12 फेब्रुवारी 2019 व दिनांक 31 मे, 2021 अन्वये विहित करण्यात आलेले प्रमाणपत्र, जाहिरात अर्ज भरतेवेळी उमेदवाराकडे असणे आवश्यक आहे. सदर प्रमाणपत्र कागदपत्रे पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक राहील. सदर प्रमाणपत्राच्या वैधतेची पडताळणी केल्यानंतर वैध प्रमाणपत्र धारकांचाच नियुक्तीसाठी विचार करण्यात येईल.
10. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाची (EWS) या प्रवर्गाचे उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर रिक्त पदे गुणवत्तेनुसार खुल्या प्रवर्गातील उमेदवारांमधून भरण्यात येतील.
11. कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा (सामाजिक अथवा समांतर) अथवा सोयी सवलतीचा दावा करणा-या उमेदवाराकडे संबंधित कायदा/नियम/ आदेशानुसार विहित नमुन्यातील प्रस्तुत जाहिरातीस अनुसरून वैध प्रमाणपत्र उपलब्ध असणे अनिवार्य आहे. वैध प्रमाणपत्रांचा कालावधी संबंधित शासन आदेशावरील तरतूदीनुसार (लागू असेल त्याप्रमाणे) ग्राह्य समजण्यात येईल.
12. सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. बीसीसी-2021/प्र.क्र.1064/2011/16 ब, दिनांक 12.11.2011 नुसार निवड झालेल्या मागासवर्गीय उमेदवारांना नियुक्तीच्या दिनांकापासून 06 महिन्यांच्या आत त्यांचे जात वैधता प्रमाणपत्र संबंधित जात पडताळणी समितीकडून प्राप्त करून घेणे आवश्यक आहे अन्यथा त्यांची सेवा समाप्त करण्यात येईल.
13. विजा(अ), भज(ब), भज(क), भ.ज.(ड) या प्रवर्गातील उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास अंतर्गत परिवर्तनीय आहे.

**(5) 'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी' या पदाची शैक्षणिक अर्हता :-**

1. **पदवी:-** उमेदवार मान्यताप्राप्त विद्यापीठाची कला, विज्ञान, वाणिज्य किंवा इतर कोणत्याही शाखेची पदवी धारण केलेली असावी.

**आणि**

2. **(अ) पदव्युत्तर पदवी:-** टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सच्या कर्मचारी व्यवस्थापन व औद्योगिक संबंध यामधील पदव्युत्तर पदवी धारण केलेली असावी.

**किंवा**

(ब) महाराष्ट्र कामगार अध्ययन संस्था, मुंबई मधून कामगार अध्ययन या विषयाची पदव्युत्तर पदवी धारण केलेली असावी.

**किंवा**

(क) महाराष्ट्र शासनाने कारखाना अधिनियम 1948 च्या कलम 49(2) अन्वये कल्याण अधिकारी या पदासाठी मान्यता दिलेली अर्हता धारण केलेली असावी.

**आणि**

3. **अनुभव:-** 500 किंवा त्यापेक्षा जास्त कर्मचारी असलेली संस्था अथवा सार्वजनिक उपयोगिता सेवा संस्था ह्यामधील औद्योगिक संबंध कर्मचारी व्यवस्थापनाचा व कामगारांचे प्रश्न सांभाळायचा किमान 2 वर्षांपेक्षा कमी नाही एवढा अनुभव ज्याच्याकडे आहे अशा उमेदवारांमधून.

4. **मराठी भाषेचे ज्ञान:-** उमेदवार माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र किंवा तत्सम किंवा उच्चतम परीक्षेत 100 गुणांचा मराठी विषय (निम्नस्तर किंवा उच्चस्तर) घेऊन उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे.

5. **संगणक हाताळणी / वापराबाबतचे ज्ञान:-** उमेदवार "डी.ओ.ई.ए.सी.सी." सोसायटीचे, "सी.सी.सी." किंवा "ओ" स्तर किंवा "ए" स्तर किंवा "बी" स्तर किंवा "सी" स्तरावरील प्रमाणपत्र किंवा महाराष्ट्र राज्य उच्च आणि तांत्रिक शिक्षणमंडळाचे "एम.एस.सी.आय.टी." किंवा "जी.ई.सी.टी."चे प्रमाणपत्र धारक असावा किंवा महाराष्ट्र शासनाने या संदर्भात वेळोवेळी आदेश काढून निश्चित करेल अशी परीक्षा उत्तीर्ण असावा. नियुक्तीच्या वेळी उमेदवाराजवळ सदर प्रमाणपत्र नसल्यास त्याने/तीने शासनाने विहित केलेली 'एम.एस.सी.आय.टी.'ची परीक्षा नेमणूकीच्या दिनांकापासून 2 वर्षांच्या आत उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे अन्यथा त्याची सेवा समाप्त करण्यात येईल.

**(6) वयोमर्यादा:-**

| वयोमर्यादा                       | किमान (अराखीव व मागासवर्गीय ) | कमाल   |             |
|----------------------------------|-------------------------------|--------|-------------|
|                                  |                               | अराखीव | मागासवर्गीय |
| अर्ज स्विकृतीच्या अंतिम दिनांकास | 18                            | 38     | 43          |

**(7) निवडीचे निकष व निवडीची कार्यपद्धती:-**

**अ) निवडीचे निकष**

'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी' या पदाच्या सेवा प्रवेश नियमानुसार, अर्ज करावयाच्या अंतिम दिनांकास विहित केलेली अर्हता व अटी / शर्ती धारण करीत असलेल्या पात्र उमेदवारांची बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ ऑनलाईन परीक्षा संगणकावर घेण्यात येईल. सदर परीक्षेत प्राप्त गुणांच्या आधारे बनविलेल्या सामाईक गुणवत्ता यादीतील उमेदवारांमधून विहित आरक्षणानुसार निवड्यादी तयार करण्यात येईल.

'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी' या पदासाठी बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ ऑनलाईन परीक्षेचे स्वरूप तसेच प्रश्नपत्रिकेचा दर्जा पुढीलप्रमाणे असेल:

| अनु. क्र. | विषय                                                         | एकूण प्रश्न | एकूण गुण | परिक्षेचे माध्यम | कालावधी  | प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप | उत्तीर्ण बाबतचे निकष                                                                                                                            |
|-----------|--------------------------------------------------------------|-------------|----------|------------------|----------|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.        | मराठी भाषा                                                   | 10          | 20       | मराठी            | 60 मिनीट | वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी  | उमेदवारांनी ऑनलाईन परिक्षेतील एकूण गुणांपैकी किमान 45% गुण प्राप्त करणे आवश्यक राहिल. उच्चतम गुणांनुसार उमेदवारांची निवडसुची तयार करण्यात येईल. |
| 2.        | इंग्रजी भाषा                                                 | 10          | 20       | इंग्रजी          |          |                        |                                                                                                                                                 |
| 3.        | सामान्य ज्ञान                                                | 10          | 20       | इंग्रजी          |          |                        |                                                                                                                                                 |
| 4.        | बुद्धीमत्ता चाचणी                                            | 10          | 20       | इंग्रजी          |          |                        |                                                                                                                                                 |
| 5.        | विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी पदाच्या अर्हतेची निगडीत विषय | 60          | 120      | इंग्रजी          |          |                        |                                                                                                                                                 |
| एकूण      |                                                              | 100         | 200      |                  |          |                        |                                                                                                                                                 |

★ अर्हतेची निगडीत विषय -: i) Labour Welfare, ii) Labour Legislation, iii) Industrial Relation & Trade Union in India iv) Personnel Management & Human Resource Development v) Industrial Psychology and organizational behaviour vi) Labour Research, Statistics, Personnel Procedures and Practices

1. मराठी भाषा व व्याकरण परीक्षा मराठी भाषेतून घेतली जाईल. इतर सर्व विषयांची परीक्षा इंग्रजी भाषेतून घेतली जाईल.
2. मराठी व इंग्रजी या विषयांच्या प्रश्नपत्रिकेचा दर्जा हा उच्च माध्यमिक प्रमाणपत्र परिक्षेच्या (12 वी) दर्जाच्या समान राहिल.
3. सामान्य ज्ञान व बुद्धीमत्ता चाचणी या विषयांच्या प्रश्नपत्रिकेचा दर्जा हा पदवी परिक्षेच्या दर्जाच्या समान राहिल.
4. विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी या पदाच्या अर्हतेची निगडीत असलेल्या विषयांच्या प्रश्नपत्रिकेचा दर्जा हा पदव्युत्तर पदवी परिक्षेच्या दर्जाच्या समान राहिल.
5. मौखिक चाचणी घेण्यात येणार नाही.

#### परिक्षेचा अभ्यासक्रम

| अनु क्र | विषय                                                         | अभ्यासक्रम                                                                                                                                              |
|---------|--------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.      | मराठी                                                        | मराठी - सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ, व्याकरण इत्यादी                                                              |
| 2.      | इंग्रजी                                                      | इंग्रजी- सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण इत्यादी                                                                                             |
| 3.      | सामान्य ज्ञान                                                | बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्राचा इतिहास व भूगोल, स्थानिक बाबीची/ वैशिष्ट्यांची माहिती                                                                 |
| 4.      | बुद्धीमत्ता चाचणी                                            | बुद्धीमापन चाचणी                                                                                                                                        |
| 5.      | विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी पदाच्या अर्हतेची निगडीत विषय | i) Labour Welfare<br>ii) Labour Legislation<br>iii) Industrial Relation & Trade Union in India<br>iv) Personnel Management & Human Resource Development |



|  |  |                                                                                                                              |
|--|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | v) Industrial Psychology and organizational behaviour<br>vi) Labour Research, Statistics, Personnel Procedures and Practices |
|--|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**निवडीच्या निकषानुसार सामाईक गुणवत्ता यादी तयार करताना दोन किंवा अधिक उमेदवारांचे समान गुण असल्यास पुढील निकष लागू राहतील -**

अ) विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी या पदाच्या अर्हतेतील अनु क्र.2 येथे नमूद पदव्युत्तर पदवी परिक्षेत प्राप्त केलेल्या गुणांची टक्केवारी (पदव्युत्तर पदवी परीक्षेत प्राप्त केलेल्या गुणांची टक्केवारी अपूर्णाकात आल्यास तीच टक्केवारी ग्राह्य धरली जाईल. पूर्णाकात रुपांतरीत केली जाणार नाही).

ब) उपरोक्त 'अ' प्रमाणे पदव्युत्तर पदवी परीक्षेत समान टक्केवारी असल्यास पदव्युत्तर पदवी प्राप्त केल्याचा दिनांक.

क) उपरोक्त 'अ' व 'ब' प्रमाणे समान असल्यास अधिक अनुभव असलेल्या उमेदवारास प्राधान्यक्रम देण्यात येईल.

ड) उपरोक्त 'अ' 'ब' व 'क' प्रमाणे समान असल्यास वयाने ज्येष्ठ असलेल्या उमेदवारांचा क्रम वरती लागेल.

इ) वरील निकष लागू नही उमेदवारांची गुणवत्ताक्रम समान येत असल्यास अशा उमेदवारांचा गुणवत्ताक्रम त्यांच्या आडनावाच्या आद्याक्षरानुसार निश्चित करण्यात येईल.

सदर निकषानुसार पुरेसे उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास निकष शिथिल करण्याचे अधिकार महानगरपालिका आयुक्त यांना राहतील.

**अ) निवडीची कार्यपद्धती**

'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी' या पदाच्या सेवा प्रवेश नियमानुसार, विहित केलेली अर्हता व अटी/शर्तीच्या पूर्ततेसह भरती प्रक्रिया राबविणा-या बाह्य संस्थेमार्फत, सदरहू संवर्गातील 05 रिक्त पदे, सरळसेवा भरती प्रक्रिया राबवून बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ ऑनलाईन परीक्षेद्वारे भरण्यासाठी पुढीलप्रमाणे कार्यपद्धती अवलंबण्यात येईल.

1. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या [https://portal.mcgm.gov.in/for prospects/Recruitment/Chief Labour Officer](https://portal.mcgm.gov.in/for_prospects/Recruitment/Chief_Labour_Officer) या संकेतस्थळावर ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज करण्याकरिता लिंक उपलब्ध करून देण्यात येईल. ऑनलाईन अर्ज करतेवेळी उमेदवारांना काही अडचण निर्माण झाल्यास, मे.आय.बी.पी.एस. (इंस्टीट्यूट ऑफ बँकिंग पर्सोनेल सिलेक्शन) या संस्थेमार्फत, उमेदवारांच्या शंकेचे निरसन करण्यासाठी सकाळी 09.00 ते सायंकाळी 06.00 यावेळेत आय.व्ही.एस. (Interactive Voice Support) हेल्पलाईन उपलब्ध करून देण्यात येईल व ई-मेल सेवा सुविधा पुरविण्यात येईल.
2. ऑनलाईन अर्ज स्विकारण्याच्या अंतिम दिनांकानंतर, भरती प्रक्रिया राबविणारी संस्था, ऑनलाईन परीक्षेकरिता प्रत्येक सामाजिक आरक्षणानुसार प्रवेशपत्र तयार करून उमेदवारांच्या प्रोफाइलवर उपलब्ध करून देईल व याबाबत उमेदवाराने अर्जात नमूद केलेल्या ई-मेलवर व एस.एम.एस.द्वारे अवगत करेल.
3. भरती प्रक्रिया राबविणा-या संस्थेमार्फत निकालपत्र महानगरपालिकेस प्राप्त झाल्यानंतर, पात्र उमेदवारांच्या अर्हतेमधील नमुद केलेल्या शैक्षणिक प्रमाणपत्र व इतर कागदपत्रांच्या मूळ प्रती तसेच त्यांच्या छायांकित प्रतीची प्रत्यक्ष तपासणी महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येईल. पडताळणी दरम्यान, उमेदवाराकडून आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता न झाल्यास, त्याची उमेदवारी रद्द करण्याचे अधिकार बृहन्मुंबई महानगरपालिका आयुक्त यांना राहतील.
4. पात्र उमेदवारांच्या बाबतीत संबंधित पोलिस स्टेशनकडून उमेदवाराचे चारित्र्य व पूर्वचारित्र्य प्रमाणपत्र प्राप्त केल्यानंतर नियुक्ती करण्यात येईल. उमेदवाराची नियुक्ती केल्यानंतर उमेदवाराकडून प्राप्त झालेल्या चारित्र्य व पूर्वचारित्र्य प्रमाणपत्रातील दिनांकापासून ते सदर उमेदवारास सेवेत प्रत्यक्ष नियुक्ती देण्याच्या दिनांकाच्या कालावधीत उमेदवाराविरुद्ध कोणत्याही प्रकारचा गुन्हा आढळून आल्यास, सदर उमेदवाराचे नियुक्तीपत्र

रद्दबादल करुन, भारतीय दंडसंहितेनुसार फौजदारी कारवाई तसेच शासन सेवेत कायमस्वरुपी अपात्र ठरविण्यात येईल.

**(8) ऑनलाईन अर्ज करण्यासाठी मार्गदर्शक सूचना:-**

- 1) अर्ज फक्त ऑनलाईन पध्दतीने स्विकारले जातील. इतर कोणत्याही प्रकारे सादर केलेले अर्ज स्विकारण्यात येणार नाहीत.
- 2) ऑनलाईन पध्दतीने करावयाचा अर्ज [https://portal.mcgm.gov.in/for prospects/Recruitment/Chief Labour Officer](https://portal.mcgm.gov.in/for_prospects/Recruitment/Chief_Labour_Officer) या संकेतस्थळावर उपलब्ध असेल.
- 3) उमेदवाराने वर नमूद केलेल्या लिंकवर भेट देऊन सदर जाहिरातीसोबत जोडलेल्या HOW TO APPLY मधील मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करुन अर्ज सादर करावा.
- 4) उमेदवाराने संपूर्ण अर्ज भरल्यानंतर **अर्जाची प्रिंट व परिक्षा शुल्क जमा केल्याची पावती प्रिंट काढून स्वतःजवळ ठेवावी.**
- 5) उमेदवारांच्या मार्गदर्शनार्थ पुढीलप्रमाणे कॉलसेंटर भ्रमणध्वनी वरुन किंवा तक्रार निवारणाकरिता उपलब्ध करुन दिलेल्या लिंक वर तक्रार नोंद करू शकता.

**(9) ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज करण्याचा व ऑनलाईन पध्दतीने परिक्षा शुल्क जमा करण्याचा कालावधी :-**

दि.20.02.2026 (००:००:०१) ते दि.12.03.2026(24:००:००) पर्यंत

**(10) ऑनलाईन परिक्षा शुल्क खालीलप्रमाणे आकारले जाईल.**

- मागासवर्गीय उमेदवारांकरीता **रु.900/-**(रुपये नऊशे फक्त) (वस्तु व सेवाकरासह)
- खुला प्रवर्गातील उमेदवारांकरीता **रु.1000/-** (रुपये एक हजार फक्त) (वस्तु व सेवाकरासह)  
अ) परिक्षा शुल्क भरण्याकरिता online mode उपलब्ध करुन देण्यात आलेला आहे.  
ब) सदर आवेदन शुल्क हे ना-परतावा राहिल व ते कोणत्याही परिस्थितीत परत केले जाणार नाही.

**(11) परिक्षा केंद्रांविषयी नियमावली :-**

- अ) संबंधित प्रवेश पत्रामध्ये दिलेल्या ठिकाणी ऑनलाईन परिक्षा घेतली जाईल.
- ब) परिक्षेसाठी प्रवेश पत्रामध्ये देण्यात आलेले परीक्षा केंद्र/ स्थळ/ तारीख/ सत्र यामध्ये बदल करण्याबाबतची विनंती मान्य करता येणार नाही.
- क) तथापि, कोणत्याही प्रकारच्या प्रशासकीय व्यवहार्यतेकरीता कोणतेही परिक्षा केंद्र/स्थळ/ तारीख/सत्र यामध्ये बदल करण्याचा अधिकार परीक्षा आयोजक संस्था आपल्याकडे राखून ठेवत आहे.
- ड) उमेदवार स्वतःच्या जोखमीवर परिक्षा केंद्रावर परीक्षेसाठी उपस्थित राहतील. कोणत्याही स्वरुपातील इजा किंवा नुकसानीसाठी परिक्षा आयोजक संस्था जबाबदार राहणार नाही.
- इ) परीक्षेसाठी प्रवेश पत्रावर नमूद केलेल्या वेळेनंतर परिक्षा केंद्रावर उपस्थित होणा-या उमेदवारास परिक्षेस बसण्याची परवानगी देण्यात येणार नाही. कॉल लेटरवर नमूद केलेली रीपोर्टिंग वेळ ही परिक्षा सुरु होण्यापुर्वीची आहे. परिक्षेचा कालावधी 60 मिनिटांचा असला तरी, उमेदवारांना विविध प्राथमिक औपचारीकता पुर्ण करण्यासाठी जसे की ओळखपत्र पडताळणी इत्यादी बाबींच्या पुर्ततेसाठी परीक्षा कालावधीच्या सुमारे 1 तास आधी परीक्षा स्थळी उपस्थित राहणे बंधनकारक आहे.

**(12) ओळख पडताळणी :-**

परीक्षा हॉलमध्ये परिक्षेसाठी उपस्थित होत असताना, मूळ कॉल लेटरसह सध्या वैध असलेले फोटो ओळखपत्र (कॉल लेटरवर नमूद असलेल्या नावाचे) जसे की पॅनकार्ड/पासपोर्ट/ड्रायव्हिंग लायसन्स(कायमस्वरुपी)/मतदार

कार्ड/बँकेचे फोटो पुरावा असलेले बँक पासबुक/राजपत्रित अधिका-याने अधिकृत लेटरहेडवर जारी केलेले फोटो पुरावा असलेले पत्र/स्थानिक नागरी प्रतिनिधीने अधिकृत लेटरहेडवर जारी केलेले फोटो पुरावा असलेले पत्र/आधारकार्ड/ छायाचित्रासह ई-आधारकार्ड / कार्यालयीन ओळखपत्र या प्रकारचे कोणतेही दोन मूळ कागदपत्र (त्याच्या छायाप्रतीसह) ओळखीचा पुरावा म्हणून सोबत बाळगणे आवश्यक आहे. तसेच पर्यवेक्षकाने मागणी केल्यावर पडताळणीसाठी पर्यवेक्षकास त्वरीत उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. मूळ कॉल लेटरवरील माहिती, उपस्थिती अहवाल व सादर करण्यात आलेल्या ओळखीच्या पुराव्यांची सत्यता पर्यवेक्षकांकडून तपासण्यात येईल. उमेदवाराच्या ओळखीबाबत शंका निर्माण झाल्यास शंकेचे निरसन होईपर्यंत उमेदवारास परीक्षेस उपस्थित राहण्याची परवानगी देता येणार नाही. (शिधापत्रिका/शिकाऊ वाहन परवाना हे ओळखपत्र पुरावा म्हणून वैध असणार नाही)

**टीप:-** परीक्षेस उपस्थित राहताना उमेदवारास मूळ फोटो ओळखपत्र (त्याच्या छायाप्रतीसह) पुरावा म्हणून मूळ कॉल लेटरसह सादर करावे लागेल. त्याशिवाय त्यांना परीक्षेस बसण्याची परवानगी देण्यात येणार नाही. उमेदवारांनी ही बाब लक्षात घ्यावी की त्यांच्या कॉल लेटरवर दिसणारे नाव (अर्ज नोंदणी प्रक्रिये दरम्यान दिलेले नाव) हे फोटो ओळखीच्या पुराव्याशी तंतोतंत जुळले पाहिजे. नाव/आडनाव/मधले नाव बदललेल्या विवाहित महिलांनी याची विशेष नोंद घ्यावी. ज्या उमेदवारांनी त्यांचे नाव बदलले असेल, त्यांनी मूळ राजपत्र अधिसूचना/मूळ विवाह प्रमाणपत्र त्याच्या छायाप्रतीसह सादर केल्यावर त्यांना परीक्षेस बसण्यास परवानगी देण्यात येईल.

### **(13) सर्वसाधारण अटी:-**

- 1) सदर भरती प्रक्रियेत अंतिम निर्णय घेण्याचे व प्रशासकीय किंवा अन्य कारणास्तव सदर सरळसेवा भरती प्रक्रिया कोणत्याही वेळेस, कोणत्याही टप्प्यावर थांबविण्याचे अधिकार बृहन्मुंबई महानगरपालिका आयुक्त, यांना राहतील.
- 2) विहित आरक्षणानुसार रिक्त पदांच्या उपलब्धतेप्रमाणे नेमणूका करण्यात येतील. उमेदवार विहित अर्हता व अटी/शर्ती पूर्ण करीत नसल्याचे कोणत्याही क्षणी निदर्शनास आल्यास त्याची उमेदवारी रद्द करण्यात येईल. नेमणूक झाली असल्यास सेवेतून कमी करण्यात येईल व याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार विचारात घेतला जाणार नाही.
- 3) अगोदरच बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या सेवेत असलेल्या एखाद्या कर्मचा-याला भरतीकरिता अर्ज करावयाचा असेल तर त्याने/तिने त्याच्या/तिच्या खातेप्रमुखांचे ना-हरकत प्रमाणपत्र, अर्ज सादर करण्यापूर्वी घेणे आवश्यक आहे. सदर ना-हरकत प्रमाणपत्र प्रत्यक्ष नियुक्ती पूर्वी, नियुक्ती प्राधिका-यांना सादर करणे आवश्यक राहिल. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या सेवेत असणा-या कर्मचा-यांना कमाल वयोमर्यादेची अट लागू असणार नाही. तथापि, सरळसेवेने अर्ज करणा-या उमेदवारानुसार इतर सर्व अटी व शर्ती लागू राहतील.
- 4) उमेदवाराचा ई-मेल आयडी, भ्रमणध्वनी क्रमांक आणि पत्रव्यवहाराचा पत्ता (पिनकोड सह) सुस्पष्ट व पूर्ण असावा.
- 5) इतर राज्यातून महाराष्ट्र राज्यात स्थलांतरीत झालेल्या मागासवर्गीय उमेदवारांचा आरक्षित पदाकरिता विचार केला जाणार नाही.
- 6) उमेदवाराने खाली नमुद केलेल्या शैक्षणिक प्रमाणपत्रे व इतर कागदपत्रे यांच्या मूळ प्रती तसेच त्यांच्या साक्षांकित प्रती तपासणीसाठी नियुक्तीपूर्वी सादर करणे आवश्यक आहे.

अ) उमेदवाराने शाळा सोडल्याचा दाखला, जन्मदाखला, महाराष्ट्राचे अधिवास प्रमाणपत्र (Domicile Certificate), अर्हतेमध्ये नमुद केलेले विहित शैक्षणिक अर्हतेबाबतच्या गुणपत्रिका व प्रमाणपत्र, अनुभव प्रमाणपत्र (500 किंवा त्यापेक्षा जास्त कर्मचारी असलेली संस्था अथवा सार्वजनिक उपयोगिता सेवा संस्था ह्यामधील औद्योगिक संबंध कर्मचारी व्यवस्थापनाचा व कामगारांचे प्रश्न हाताळण्याचा किमान 2 वर्षांपेक्षा कमी नाही एवढा अनुभव उमेदवाराकडे अर्ज सादर करावयाच्या अंतिम दिनांकास असणे आवश्यक आहे. अनुभव प्रमाणपत्रामध्ये कर्तव्य आणि जबाबदारीचे स्वरूप असलेला अनुभव नमुद केलेला असावा) [अनुभव प्रमाणपत्राचा नमुना सोबत जोडलेला आहे- जोडपत्र 1], एमएससीआयटी प्रमाणपत्र, सक्षम अधिका-याने दिलेले जात प्रमाणपत्र, जात वैधता प्रमाणपत्र (उपलब्ध असल्यास), नियुक्तीपूर्वी जात वैधता प्रमाणपत्र उपलब्ध नसल्यास अनु क्र.13 व 28 मध्ये

नमूद केल्यानुसार कार्यवाही करण्यात यावी. अ.जा. व अ.ज. प्रवर्ग वगळता इतर मागास प्रवर्गासाठी उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याबाबतचे नवीनतम प्रमाणपत्र यांच्या मूळ प्रती व साक्षांकित प्रती, तसेच उमेदवार समांतर आरक्षणांतर्गत अर्ज करीत असल्यास, शासन निर्णयानुसार विहित प्रमाणपत्रांच्या साक्षांकीत प्रती अर्ज सादर करावयाच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. अगोदरच महापालिकेच्या सेवेत असणा-या कर्मचा-यांकरिता त्याची मूळ नियुक्ती आरक्षणाचा फायदा घेऊन झाली असल्यास त्यांची जात वैधता व तत्सम कागदपत्रांची पडताळणी संबंधित खाते/विभाग/रुग्णालय यांच्याकडून करण्यात येईल.

ब) विवाहित महिला उमेदवारांनी विवाह नोंदणी प्रमाणपत्र, नावात बदल झाल्याबाबतचे राजपत्र सादर करावे, तसेच ते नसल्यास विवाहित महिला विवाहापूर्वीच्या नावाने अर्ज करू शकतात.

क) अद्ययावत नॉन क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र/आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील असल्याबाबतचा पुरावा म्हणून सक्षम प्राधिका-याने वितरित केलेले व अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती प्रवर्ग वगळता इतर सर्व मागास प्रवर्गाच्या सर्व उमेदवारांनी ते/त्या उन्नत व प्रगत गटामध्ये मोडत नसल्याबाबतचे (नॉन क्रिमीलेअर) सक्षम प्राधिका-याचे नवीनतम प्रमाणपत्र अर्जासोबत सादर करणे बंधनकारक आहे. शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-2021/प्र.क्र.297/मावक दि.26.07.2022 अन्वये मागास प्रवर्गातून अर्ज करणा-या उमेदवारांच्या नॉन-क्रिमी लेअर प्रमाणपत्राची पडताळणी करून वैध नॉन-क्रिमी लेअर प्रमाणपत्र धारकांचाच नियुक्तीसाठी विचार करण्यात येईल. परिपत्रक क्र.एमबीसी/9273 दि.10.04.2023 सोबतच्या दि.17.02.2023 रोजीच्या शासन शुद्धीपत्रक क्र.संकीर्ण-2023/प्र.क्र.76/मावक मधील निदेशांन्वये देण्यात आलेल्या सुचनेनुसार त्या त्या वित्तीय वर्षाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.

ड) महाराष्ट्र शासन, केंद्रशासन, स्थानिक स्वराज्य संस्था आणि इतर शासकीय सेवेत असलेल्या उमेदवारांनी विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी या पदासाठी अर्ज केला असेल तर पदाचे नाव, जाहिरातीचा संदर्भ व अर्ज स्वीकारण्यासाठी विहित केलेला अंतिम दिनांक इत्यादी तपशीलासह अर्ज, आपल्या विभाग कार्यालय प्रमुखांना सादर करून त्यांचे 'ना- हरकत प्रमाणपत्र' कागदपत्रे पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.

इ) फोटो असलेले ओळखपत्र उदा. आधारकार्ड, पॅनकार्ड आवश्यक आहे.

7) महाराष्ट्र शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र.बीसीसी 2024/प्र.क्र.75/16-क दि.27.02.2024 मधील निर्देशानुसार सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग (SEBC) रिक्त पदे भरण्यात येतील.

8) महाराष्ट्र शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र.राआधो-4019/प्र.क्र.31/16 अ दि.12.02.2019 आणि शासन निर्णय क्र.राआधो-4019/प्र.क्र.31/16-अ दि.31.05.2021 मधील निर्देशानुसार आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाची (EWS) रिक्त पदे भरण्यात येतील.

9) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाची (EWS) या प्रवर्गाचे उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर रिक्त पदे गुणवत्तेनुसार खुल्या प्रवर्गातील उमेदवारांमधून भरण्यात येतील.

10) उमेदवाराला कोणत्याही न्यायालयाने नैतिक अधःपतन किंवा फौजदारी स्वरूपाच्या खटल्यात शिक्षा दिली असल्यास तो भरतीसाठी अपात्र ठरेल. उमेदवाराविरुद्ध पोलिस चौकशी / न्यायालयीन प्रकरण प्रलंबित असल्यास, उमेदवाराने त्याबाबतचा तपशिल देणे आवश्यक आहे.

11) पात्र उमेदवारांना नियुक्ती देण्यापूर्वी संबंधित पोलिस ठाण्याकडून उमेदवाराचे चारित्र्य व पूर्वचारित्र्य प्रमाणपत्र प्राप्त करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल. निवड झालेल्या उमेदवाराविरुद्ध कोणत्याही प्रकारचा गुन्हा नोंदविलेला नाही अथवा सिद्ध झालेला नाही असे चारित्र्य प्रमाणपत्र संबंधित पोलीस ठाण्याकडून प्राप्त झाल्यानंतरच त्याची सदर पदावर नियुक्ती केली जाईल.

- 12) उमेदवाराकडून प्राप्त झालेल्या चारित्र्य व पूर्वचारित्र्य प्रमाणपत्रातील दिनांकापासून ते सदर उमेदवारास सेवेत प्रत्यक्ष नियुक्ती देण्याच्या दिनांकाच्या कालावधीतील उमेदवाराची चारित्र्य पडताळणी अहवाल प्राप्त करण्यात येईल. सदर कालावधीत उमेदवाराविरुद्ध कोणत्याही प्रकारचा गुन्हा आढळून आल्यास, सदर उमेदवाराचे नियुक्तीपत्र रद्दबातल करून, भारतीय दंडसंहितेनुसार फौजदारी कारवाई तसेच शासन सेवेत कायमस्वरूपी अपात्र ठरविण्यात येईल.
- 13) मागासवर्गीय उमेदवार असेल तर त्याला खुल्या किंवा तो ज्या प्रवर्गाच्या आरक्षणात मोडत असेल अशा एकाच प्रवर्गातून ऑनलाईन अर्ज करता येईल.
- 14) पात्र ठरलेल्या उमेदवारांची एकत्रित सामाईक गुणवत्तायादी तयार करून, सदर गुणवत्तायादीमधील उच्च गुणवत्ताधारक मागासवर्गीय उमेदवारांचा खुला प्रवर्गाच्या पदाकरिता विचार करण्यात येईल.
- 15) सदर परिक्षेत उत्तीर्ण उमेदवारांची निवडीच्या निकषांनुसार, गुणवत्ता, सामाजिक व समांतर आरक्षणानुसार तात्पूर्ती/अंतिम निवडसूची बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या [https://portal.mcgm.gov.in/for prospects/Recruitment/Chief Labour Officer](https://portal.mcgm.gov.in/for_prospects/Recruitment/Chief_Labour_Officer) या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल. सदर निवडसूची उमेदवाराच्या मूळ शैक्षणिक व इतर अनुषांगिक प्रमाणपत्रांच्या पडताळणीसापेक्ष असेल. उमेदवाराने आवश्यक प्रमाणपत्रे विहित कालावधीत पडताळणीकरिता सादर न केल्यास त्याचे नाव निवडयादीतून रद्द करण्यात येईल.
- 16) उमेदवारांच्या मूळ शैक्षणिक, व्यवसायिक व इतर कागदपत्रांच्या पडताळणीअंती अंतिम निवडसूची तयार करण्यात येईल. सदर निवडसूची प्रसिद्ध केल्याच्या दिनांकापासून 01 वर्षासाठी किंवा निवडसूची तयार करताना ज्या दिनांकापर्यंतची रिक्त पदे विचारत घेण्यात आली आहेत त्या दिनांकापर्यंत, त्यापैकी जे नंतर घडेल त्या दिनांकापर्यंत विधीग्राह्य राहील. त्यानंतर ही निवडयादी व्यपगत होईल.
- 17) उमेदवाराची मूळ कागदपत्रे पडताळणी करून ती नियमानुसार यथायोग्य असल्यास नेमणूक करण्यात येईल. तथापि, नेमणूकीच्या कार्यवाही दरम्यान उमेदवार निवडीच्या विहित अर्हता पूर्ण करीत नाही असे निवडीच्या कोणत्याही टप्प्यावर किंवा नियुक्तीनंतर लक्षात आल्यास त्याची नेमणूक रद्द करण्यात येईल.
- 18) उमेदवारांची नियुक्ती गुणवत्ता, सामाजिक व समांतर आरक्षण, रिक्त पदांची उपलब्धता, निवडयादीची विधीग्राह्यता, इ. बाबी विचारात घेऊन करण्यात येईल.
- 19) काही अपरिहार्य कारणास्तव ऑनलाईन परीक्षेच्या तारखांमध्ये बदल करावा लागल्यास, त्याबाबतची माहिती बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या [https://portal.mcgm.gov.in/for prospects/Recruitment/Chief Labour Office](https://portal.mcgm.gov.in/for_prospects/Recruitment/Chief_Labour_Office) या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल.
- 20) या भरतीप्रक्रिये संदर्भात वेळोवेळी प्रसिद्ध होणारी माहिती व सूचना बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या वरील संकेतस्थळावर प्रसिद्ध होणार असल्याने भरतीप्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत सदर संकेतस्थळ उमेदवारांनी वेळोवेळी पहावे. याबाबत लेखी स्वरूपात कोणत्याही प्रकारे पत्रव्यवहार केला जाणार नाही.
- 21) जर एखाद्या उमेदवाराने नियुक्तीवेळी 'विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी' पद स्वीकारण्यास कोणत्याही कारणाने नकार दिल्यास किंवा नियुक्तीनंतर कोणत्याही कारणास्तव सदर पदावर काम करण्यास नकार दिल्यास, त्याची सदर पदावरील निवड रद्दबातल होईल.
- 22) निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यात उमेदवार अनुपस्थित राहील्यास किंवा निवड प्रक्रिया पूर्ण न केल्यास त्यांना ई-मेल द्वारे सदरबाबतचे केवळ एकदाच स्मरणपत्र पाठविण्यास येईल. तदनंतर देखिल उमेदवाराने आवश्यक कार्यवाही न केल्यास उमेदवारास संबंधित पदावरील नियुक्तीस स्वारस्य नसल्याचे गृहीत धरून त्यांची उमेदवारी रद्द करण्यात येईल व सदरबाबत कोणताही पत्रव्यवहार विचारात घेतला जाणार नाही.

- 23) निवड झालेल्या उमेदवारांना नियुक्तीनंतर मुंबई महानगरपालिका (सेवा) नियम 1989 तसेच बृहन्मुंबई महानगरपालिका सेवा (वर्तणूक) नियम 1999 तसेच, बृहन्मुंबई महानगरपालिका सेवा (शिस्त व अपील) नियम 2015 लागू होतील.
- 24) निवड झालेल्या उमेदवारांना नियुक्तीनंतर नविन परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजना लागू होईल.
- 25) सदर भरती अंतर्गत नियुक्ती तीन वर्षांच्या परिविक्षाधीन कालावधीसाठी असेल व तीन वर्षांनंतरचे सेवासातत्य उमेदवारांच्या परिविक्षाधीन कालावधीतील कामगिरीवर अवलंबून असेल.
- 26) निवड झालेल्या उमेदवारांची सदर पदावर नियुक्ती करण्यापूर्वी सदर पदाच्या 1 महिन्याच्या वेतनाएवढी रोख रक्कम, 'सुरक्षा अनामत रक्कम' म्हणून भरावी लागेल किंवा तशा आशयाचे क्षतीपूर्ती बंधपत्र सादर करावे लागेल. सदर 'सुरक्षा अनामत रक्कम' परिविक्षाधीन कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर, उमेदवारास बिनव्याजी परत मिळेल. उमेदवाराने 'सुरक्षा अनामत रक्कम' भरल्यानंतर, महानगरपालिकेतील नेमणुक न स्विकारल्यास किंवा परिविक्षाधीन कालावधीत नोकरी सोडल्यास / राजीनामा दिल्यास तसेच काही कारणास्तव सेवा समाप्त केल्यास त्यांना सदर 'सुरक्षा अनामत रक्कम' परत मिळण्याचा हक्क राहणार नाही.
- 27) निवड झालेल्या उमेदवारांची सेवा बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या कार्यक्षेत्रातील प्रमुख कामगार अधिकारी खात्याच्या अखत्यारीत येणा-या महानगरपालिकेच्या कार्यालयात बदली योग्य असेल.
- 28) महाराष्ट्र शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र.बीसीसी/2011/प्र.क./1064/2011/16 ब दि.12.12.2011 नुसार मागासवर्गीय उमेदवाराने आदेशाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत आपल्या जाती/जमाती प्रमाणपत्रांची वैधता संबंधित जात पडताळणी समितीकडून पडताळणी करून घेणे बंधनकारक आहे. तथापि नियुक्तीनंतर 01 महिन्यांच्या आत सदर कर्मचा-याने संबंधित पडताळणी समितीकडे दावा सादर करून, त्याबाबतची पोचपावती नियुक्ती प्राधिका-यांना सादर करणे आवश्यक असेल. परंतु जात पडताळणी समितीने जात प्रमाणपत्र अवैध ठरविले तर उमेदवारास दिलेली नियुक्ती रद्द करण्यात येईल.
- 29) उमेदवारांना परीक्षेसाठी कोणताही भत्ता अथवा खर्च दिला जाणार नाही. उमेदवारांना नियुक्तीच्या कार्यवाहीसाठी स्वखर्चाने उपस्थित रहावे लागेल.
- 30) उमेदवार हा महाराष्ट्रातील रहिवासी असावा. उमेदवाराकडे अधिवास प्रमाणपत्र तसेच जन्म प्रमाणपत्र (Birth Certificate) उपलब्ध नसल्यास त्या उमेदवाराने आपला शाळा सोडल्याचा दाखला सादर करणे आवश्यक राहील. परंतु सदर शाळा सोडल्याच्या दाखल्यामध्ये त्या उमेदवाराचा जन्म महाराष्ट्र राज्यात झाला असल्याची नोंद असणे आवश्यक आहे.
- 31) शासन अधिसूचना दि.28.03.2005 व त्या अनुषंगाने शासन परिपत्रक क्र.एसआरव्ही 2000/प्र.क्र. (17/2000)/बारा दि. 01.07.2005 लहान कुटुंब असल्याबाबत विहित नमून्यातील प्रतिज्ञापत्र सादर करणे अनिवार्य राहिल. लहान कुटुंबाचे प्रमाणपत्राचा नमुना सोबत जोडलेला आहे- जोडपत्र 2. अविवाहित अर्जदाराने सुध्दा सदरचे प्रतिज्ञापत्र सादर करणे बंधनकारक आहे. त्यामध्ये त्याने/तिने लागू नाही असा शेरा नमूद करावा.
- 32) निवड झालेल्या उमेदवारांना नियुक्तीनंतर महानगरपालिकेचे निवासस्थान उपलब्ध करून दिले जाणार नाही व निवासस्थान देण्याची जबाबदारी प्रशासनाची राहणार नाही याची उमेदवारांनी नोंद घ्यावी.
- 33) निवड प्रक्रियेत अंतिम निर्णय घेण्याचे सर्व अधिकार बृहन्मुंबई महानगरपालिका आयुक्तांना राहतील.
- 34) अराखीव (खुला) उमेदवारांकरिता विहित केलेल्या वयोमर्यादा तसेच इतर पात्रता विषयक निकषासंदर्भातील अटीची पूर्तता करणा-या सर्व उमेदवारांचा (मागासवर्गीय उमेदवारांसह) अराखीव (खुला) सर्वसाधारण पदावरील

शिफारशीकरिता विचार होत असल्याने, सर्व आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांनी त्यांच्या प्रवर्गासाठी पद आरक्षित/ उपलब्ध नसले तरी, अर्जामध्ये त्यांच्या मूळ प्रवर्गा संदर्भातील माहिती अचूकपणे नमूद करणे बंधनकारक आहे.

35) निवड झालेल्या उमेदवारांना, बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या वैद्यकीय परिक्षकांकडे वैद्यकीय परिक्षणाकरीता पाठविण्यात येईल. वैद्यकीय परिक्षणाच्या अहवालानुसार, उमेदवाराच्या नियुक्तीची कार्यवाही करण्यात येईल.

36) परिपत्रक क्र.एमबीसी/6257 दि.20.01.2020 सोबतच्या दि.21.12.2019 रोजीच्या क्र.बीसीसी-2018/ प्र.क्र.308/16-ब या शासन निर्णयामधील निदेशानुसार ज्या कर्मचा-यांची सेवा अधिसंख्य पदावर वर्ग झाली आहे किंवा प्रस्तावित आहे अशा कर्मचा-यांचे अर्ज विचारात घेतले जाणार नाही.

**(14) विशेष सूचना:-**

- 1) यापूर्वी संबंधित कार्यालयात व अन्य ठिकाणी सादर केलेले / प्राप्त झालेले अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने कोणत्याही व्यक्तिला व इतर दुस-या संस्थेला अर्ज विकणे, स्विकारणे इत्यादींचा अधिकार दिलेला नाही, याची कृपया सर्वांनी नोंद घ्यावी.
- 2) एखाद्या उमेदवाराने भरतीच्या कोणत्याही टप्प्यावर दबाव आणण्याचा प्रयत्न केल्यास किंवा अनुचित माध्यमांचा अवलंब केल्याचे किंवा तोतया व्यक्तिंची व्यवस्था केल्याचे आढळल्यास त्याला निवडीतून अपात्र ठरविण्यात येईल.
- 3) मध्यस्थ/ठक/मुंबई महानगरपालिकेत संबंध असल्याचे भासविणा-या व्यक्ती यांच्या गैरमार्गाने नोकरी मिळवून देण्याच्या आश्वासनापासून सावध राहण्याची उमेदवारांना सूचना देण्यात येत आहे.
- 4) सेवायोजन कार्यालय/प्रकल्प अधिकारी यांच्याकडे नोंदणी केलेल्या उमेदवारांनी देखील या जाहिरातीनुसार On-line पध्दतीने अर्ज सादर करावा.
- 5) विभागीय कामगार व कल्याण अधिकारी या संवर्गातील रिक्त पदाकरिता घेण्यात येणारी ऑनलाईन परिक्षा बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रात घेण्यात येईल.
- 6) परीक्षेच्या व्यवस्थापनामध्ये काही समस्या उद्भवल्यास त्याचा परिणाम ऑनलाईन परीक्षेवर किंवा निकालावर होण्याची शक्यता नाकारता येणार नाही. अशा परिस्थितीमध्ये परीक्षेस होणारा विलंब, उमेदवारांवर होणारा परिणाम, तसेच उमेदवारांना पुन्हा परीक्षा देण्यास लागू नये यासह सर्व बाबींचे निराकरण करण्याचा सर्वोत्तम प्रयत्न परीक्षा आयोजित करणा-या संस्थेद्वारा करण्यात येईल. तथापि, अशा परिस्थितीमध्ये जे उमेदवार सहकार्य करण्यास इच्छुक नसतील अशा उमेदवारांना भरती प्रक्रियेमधून पुर्णतः वगळण्यात येईल.
- 7) भरती प्रक्रियेशी संबंधित सर्व बाबीबाबत महानगरपालिकेचा निर्णय हा अंतिम राहील. तसेच तो सर्व उमेदवारांना बंधनकारक राहील. याबाबत केल्या जाणा-या विचारणा व पत्रव्यवहार विचारात घेतल्या जाणार नाही.
- 8) ऑनलाईन परीक्षेदरम्यान परीक्षा केंद्रांची क्षमता कमी असल्यास किंवा काही तांत्रिक समस्या निर्माण झाल्यास एकापेक्षा जास्त सत्रामध्ये परीक्षा घेतल्या जातील.
- 9) निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर उमेदवाराने चुकीची माहिती दिली किंवा भरती प्रक्रियेचे उल्लंघन केल्याची बाब निदर्शनास आल्यास त्याला/तिला निवड प्रक्रिये दरम्यान अपात्र ठरविण्यात येऊन भविष्यात संस्थेच्या कोणत्याही भरती प्रक्रियेस उपस्थित राहण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. तसेच सदर बाब भरती प्रक्रियेनंतर निदर्शनास आल्यास पुर्वलक्षी प्रभावाने उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल.

सही/-१८.०२.२०२६

(सुनिल जांगळे)

प्रमुख कामगार अधिकारी



7-477

## APPENDIX - I

### Certificate for person with benchmark disability covered under the definition of section 2 ( r ) of RPwD Act, 2016 i.e. persons having 40% or above 40% disability and having difficulty in writing.

This is to certify that, I have examined Mr/Ms/Mrs .....(Name of the Candidate with benchmark disability), a person with ..... (Nature and percentage of disability as mentioned in the certificate of disability), S/o/D/o....., a resident of ..... ( Village / District / State ) and to state that he/she has physical limitation which hampers his/her writing capabilities owing to his/her disability.

**Signature**

**Chief Medical Officer/Civil Surgeon/Medical Superintendent  
of**

**a Government health care institute**

**Name and Designation**

**Name of Government Hospital/Health Care Centre with Seal**

Place:-

Date:-

Note:- Certificate should be given by a specialist of the relevant stream/disability (eg. Visual impairment - Ophthalmologist, Locomotor disability - Orthopaedic specialist/PMR).



## APPENDIX - II

**Certificate for person with specified disability covered under the definition of section 2 ( s ) of RPwD Act, 2016 but not covered under the definition of Section 2 ( r ) of the said act, i.e. persons having less than 40% disability and having difficulty in writing.**

This is to certify that, We have examined Mr/Ms/Mrs .....(Name of the Candidate, S/o/D/o....., a resident of ..... ( Village / PO / PS / District / State ), aged ..... years, a person with ..... (nature of disability / condition), and to state that he/she has limitation which hampers his/her writing capabilities owing to his/her above condition. He / She requires support of scribe for writing the examination.

2. The above candidate uses aids and assistive device such as prosthetics & orthotics, hearing aid (name to be specified) which is / are essential for the candidate to appear at the examination with the assistance of scribe.
3. This certificate is issued only for the purpose of appearing in written examination conducted by recruitment agencies as well as academic institutions and is valid upto ..... ( It s valid for maximum period of 6 months or less as may be certified by medical authority.)

### **Signature of medical authority**

| (Signature & Name)                                                                          | (Signature & Name)                                                                    | (Signature & Name)         | (Signature & Name)                    | (Signature & Name)                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Orthopaedic / PMR Specialist                                                                | Clinical Psychologist / Rehabilitation Psychologist / Psychiatrist / Special Educator | Neurologist (if available) | Occupational Therapist (if available) | Any other expert based on the condition of the candidate as may be nominated by the Chairperson. (If any) |
| (Signature & Name)                                                                          |                                                                                       |                            |                                       |                                                                                                           |
| Chief Medical Officer / Civil Surgeon / Chief District Medical Officer .....<br>Chairperson |                                                                                       |                            |                                       |                                                                                                           |

Name of Government Hospital/Health Care Centre with Seal

Place:-

Date:-



### APPENDIX - III

#### Letter of Undertaking for Using Own Scribe

I....., a candidate with  
 .....(Name of the disability) appearing for the  
 .....(Name of the  
 examination) bearing Roll No..... at  
 ..... (Name of the Sub-Centre)  
 in the District....., Maharashtra. My qualification  
 is.....

I do hereby state that..... (Name of  
 the Scribe) will provide the service of Scribe / Reader / Lab Assistant for the  
 undersigned for taking the aforesaid examination.

I do hereby undertake that his qualification is  
 ..... In case, if it is found that scribe's  
 qualification is not as declared by the undersigned or is equal to or higher than  
 my qualification or if found to be more than or equal to the minimum  
 qualification criteria of the examination. I shall forfeit my right to the post or  
 certificate / diploma / degree and claims relating thereto.

(Signature of the candidate with Disability)

( Counter signature by parent / guardian, if the candidate is minor)

Place:-

Date:-



## बृहन्मुंबई महानगरपालिका

## जोडपत्र-१

## अनुभव प्रमाणपत्र नमुना

Letter Head of the Institution/Establishment/Issuing Authority

Name, Address, Telephone Number, Fax Number and Email id of Institution/  
Establishment.....

.....

.....

.....

Ref Number.....

Dated.....

This is to certify that Mr/Mrs/Ms..... S/o, D/o, W/o

Shri.....was/is an employee of this Institution/Establishment and

possess .....years of experience in Industrial relations, Employee Management and handling Labour related

matters in this Organization having 500 or more employees. The duties performed by him/her during the period(s)

are as under:

| Name of Post held<br>(1)               | From --/--/--<br>To --/--/--<br>(dd/mm/yy)<br>(2) | Total period<br>yy/mm/days<br>(3) | Nature of Appointment<br>(permanent/Probation)<br>(4)                                   | Department/Field of<br>experience<br>(5)    |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|
|                                        |                                                   |                                   |                                                                                         |                                             |
| Pay scale/Salary (per<br>month)<br>(6) | Duties<br>performed/experience<br>(7)             | Place of posting<br>(8)           | Worked at supervisory<br>level/middle<br>management<br>level/head of<br>branch/dept (9) | EPF/ESIC code no<br>(If applicable)<br>(10) |
|                                        |                                                   |                                   |                                                                                         |                                             |

Remarks if any : -

It is certified that above facts and figures are true and based on service records available in our  
organization/Department/Institution/Establishment

Signature

Name &amp; Stamp of competent authority



प-५५५  
व-३५९

# बृहन्मुंबई महानगरपालिका

## जोडपत्र-२

महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन)  
नियम २००५ मधील प्रतिज्ञापनाचा नमुना "अ"

प्रतिज्ञापन  
(नियम चार)

मी श्री/ श्रीमती /कुमारी..... श्री.....यांचा/यांची  
मुलगा/मुलगी /पत्नी वय ..... वर्ष..... राहणार.....

.....याद्वारे पुढीलप्रमाणे जाहीर करतो/ करते की,

- १) मी ..... या पदासाठी अर्ज दाखल केलेला आहे.
- २) आज..... रोजी मला ..... (संख्या) इतकी हयात मुले/मुली आहेत. त्यापैकी दि.२८.०३.२००५ या नंतर मला झालेल्या मुलांची संख्या ..... (असल्यास जन्म दिनांक नमूद करावा.)
- ३) हयात असलेल्या मुलांची संख्या दोन पेक्षा अधिक असेल तर दिनांक २८.०३.२००५ व तदनंतर जन्माला आलेल्या मुलामुळे या पदासाठी अनर्ह ठरविण्यास पात्र होईल याची मला जाणीव आहे.

ठिकाण:

दिनांक:

(उमेदवाराची सही )



### About Normalization:

Normalization means adjusting values measured on different scales to a notionally common scale.

### Need for Normalization in Exam:

Exam pertaining for a particular post/course could be spread across multiple shifts which will have different question paper for each shift. The normalization is to be done by considering the difficulty level of each set, since the questions may be different in different sets and difficulty level of a particular set may be different from other sets. Hence the normalization of scores needs to be carried out for all the candidates who had written the exam, across shifts for the same post/course.

### **Mean Standard Deviation Method**

$$\hat{M}_{ij} = \frac{\bar{M}_i^g - M_q^g}{\bar{M}_{ti} - M_{iq}} (M_{ij} - M_{iq}) + M_q^{gm}$$

$\hat{M}_{ij}$  = Normalized marks of  $j^{\text{th}}$  candidate in the  $i^{\text{th}}$  shift.

$\bar{M}_i^g$  = is the average marks of the top 0.1% of the candidates considering all shifts (No. of candidates will be rounded-up)

$M_q^g$  = is the sum of mean and standard deviation marks of the candidates in the paper considering all shifts.

$\bar{M}_{ti}$  = is the average marks of the top 0.1% of the candidates in the  $i^{\text{th}}$  shift (No. of candidates will be rounded-up)

$M_{iq}$  = is the sum of mean marks and standard deviation of the  $i^{\text{th}}$  shift

$M_{ij}$  = is the actual marks obtained by the  $j^{\text{th}}$  candidate in  $i^{\text{th}}$  shift.

$M_q^{gm}$  = is the sum of mean marks of candidates in the shift having maximum mean and standard deviation of marks of candidates in the examination considering all shifts.

### **Note:**

1. Calculation of marks will be done up to 5 decimal places.
2. Normalization of scores ensures that the marks accurately reflect the candidates' performance relative to the difficulty of the exam in every Shift. The mathematical process of normalization leads to increase or decrease of marks beyond the maximum or minimum marks.